

Työ innovaatioiden parissa antaa monipuolisen näkymän alan kehitykseen

26.11.2019 Julkinen

1 (5)

Sisällys

❖ Mikä Finanssivalvonnan Innovaatio-HelpDesk on?	1
❖ Toimintamalli	2
❖ Keneltä yhteydenotot tulevat?	2
❖ Trendit	2
❖ Haasteet	3
❖ Mitä valvoja on oppinut HelpDesk-työstä?	4
❖ Kotimainen yhteistyö	4
❖ Kansainvälinen yhteistyö	5
❖ Tulevaisuus	5
❖ Lisätietoja	5

Kirjoittaja

❖ Iiris Puhakka

Mikä Finanssivalvonnan Innovaatio-HelpDesk on?

Finanssivalvonnan Innovaatio-HelpDesk on Finanssivalvonnan keskitetty kontaktipiste fintech- ja innovaatioasioissa. HelpDesk perustettiin syksyllä 2016 vastaamaan uusien palveluntarjoajien kasvavaan tarpeeseen saada neuvontaa finanssialan sääntelyn soveltamisessa. Tarkoituksena on madaltaa kynystä olla yhteydessä Finanssivalvontaan.

Innovaatio-HelpDesk neuvoo palveluntarjoajia toimilupa-, rekisteröinti- ja muissa lupa-asioissa. Asiakkuutta ei ole rajattu vain toimintaansa vasta aloitteleviin yrityksiin. HelpDeskin asiakkaiksi ovat tervetulleita myös jo alalla toimivat, joilla on suunnitteilla jokin uudenlainen tuote, palvelu tai toimintatapa. Innovaatio-HelpDesk on ensivaiheen kontaktipiste, jonka jälkeen toimilupa- tai rekisteröintiprosessi jatkuu tarvittaessa kyseisen valvottavakategorian syväosaajien pöydillä.

Erilaiset innovaatio-hubit ja valvojan sandboxit ovat finanssivalvojen keskuudessa yleisiä – yksinään Euroopassa on olemassa ja valmisteilla yhteensä 29 finanssivalvojen innovaatio-hubia ja 7 regulatory sandboxia. Innovaatio-hubilla tarkoitetaan valvojan keskitettyä kontaktipistettä, jonka kautta alan yrityksille annetaan toimialan sääntelyä koskevaa ohjeistusta ja neuvontaa. Innovaatio-hubit ovat kaikille toimijoille avoimia ja niissä annettu neuvonta on luonteeltaan ei-sitovaa. Regulatory sandboxeilla tarkoitetaan valvojen hankkeita, joissa mukaan valituille yrityksille annetaan mahdollisuus testata innovatiivisia toimintamalleja valvojan ennalta määrittelemässä testaus- ja toimintakehikossa. Finanssivalvonta on ollut Euroopassa ensimmäisten valvojen joukossa perustamassa innovaatioasioihin keskittyvää kontaktipistettä.

Tänä vuonna yhteydenottoja on tullut yli 90 toimijalta. Innovaatio-HelpDeskin neuvonta on maksutonta.

Toimintamalli

Innovaatio-HelpDeskiin voi olla yhteydessä vapaamuotoisesti sähköpostitse. Tiedustelun yhteyteen on mahdollista täyttää Finanssivalvonnan verkkosivuilta löytyvä yhteydenottolomake, joka ohjaa antamaan vastauksia kysymyksiin, joita Finanssivalvonta useimmiten HelpDeskissä asioivilta tiedustelee.

Yhteydenottolomakkeeseen täytetään kuvaus

- ❖ suunnitellusta tuotteesta tai palvelusta
- ❖ palvelun kohderyhmästä
- ❖ maantieteellisestä markkina-alueesta
- ❖ hinnoittelusta
- ❖ yrityksen riskienhallinnasta
- ❖ keskeisistä IT-järjestelmistä
- ❖ tietoturvasta
- ❖ rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen velvoitteista
- ❖ yrityksen saamasta rahoituksesta
- ❖ yhteistyökumppaneista sekä
- ❖ yrityksen lähitulevaisuuden suunnitelmista.

HelpDeskin neuvontaa on sähköpostikanavan lisäksi mahdollista myös saada puhelimitse, Skypen välityksellä tai sopimalla tapaaminen Finanssivalvontaan. Tapaamisiin osallistuu juuri kyseiseen tapaamiseen erikseen valittu joukko Finanssivalvonnan asiantuntijoita.

Keneltä yhteydenotot tulevat?

Suurin osa yhteyttä ottavista on pieniä, alkuvaiheen yrityksiä sekä toisaalta myös sellaisia yksityishenkilöitä, jotka vasta harkitsevat yrityksen perustamista. Yritykset ovat niin suomalaisia kuin ulkomaisiakin, ja yhteydenottoja tulee myös Euroopan ulkopuolelta. HelpDeskissä asioiminen edellyttää, että neuvontakeskusteluihin osallistuu yrityksen omistaja tai joku yrityksessä työskentelevä henkilö.

Trendit

Innovaatio-HelpDeskille esitetyt kysymykset ovat hyvin monipuolisia: kysymykset vaihtelevat aina toimintaan sovellettavan sääntelyn tunnistamisesta yksityiskohtaisempiin kysymyksiin rekisteröinnin vaatimuksista ja hakemusprosessista.

Kysytyimmät aihealueet vuonna 2019 ovat olleet:

❖ Tilitietopalveluntarjoajana toimiminen

Tilitietopalveluntarjoajilla viitataan palveluntarjoajiin, jotka antavat tietoverkon välityksellä koottua tietoa toisen palveluntarjoajan tai useamman palveluntarjoajan pitämistä maksupalvelun käyttäjän maksutileistä. Käytännössä tällä viitataan palveluntarjoajiin, jotka hyödyntävät ja jatkojalostavat maksutilidataa, johon tilitietopalveluntarjoajana toimivat saavat pääsyn avoimien rajapintojen kautta asiakkaan nimenomaisella suostumuksella. Tilitietopalveluntarjoajana toimimista suunnittelevien yritysten kysymykset ovat pääosin keskittyneet rekisteröinnin vaatimuksiin ja hakemusprosessin kestoon. Tilitietopalveluiden tarjoamiseen liittyy paljon myös datan hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä, joissa tarvittaessa kehotamme kääntymään tietosuojaviranomaisten ja muiden tietosuoja-asiantuntijoiden puoleen.

❖ Erityyppiset alustamaiset liiketoimintamallit finanssialalla

HelpDeskille esiteltyt alustamaiset toimintamallit ovat tavanomaisesti olleet tyypiltään erilaisia rahoituksen välittäjiä ja vertailupalveluita. Mallit, joissa palveluntarjoaja suunnittelee toimivansa alustamaisessa muodossa voivat toisinaan olla lainsäädännön näkökulmasta haastavia tulkittavia. Peruslähtökohtana tulkinnoille on kuitenkin se, että alustamaisen toimintamallien osalta sääntelyn soveltumisen ratkaisee toiminnan tosiasiallinen luonne, ei tekninen toteutustapa.

❖ Virtuaalivaluutat

Virtuaalivaluutoilla viitataan digitaalisessa muodossa olevaan arvoon, joka ei ole keskuspankin tai muun viranomaisen liikkeeseenlaskemaa, mutta jota voidaan käyttäjien väliseen sopimukseen perustuen käyttää maksuvälineenä sekä siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti. Virtuaalivaluutoihin liittyvien tiedustelujen aiheet ovat suurimmilta osin liittyneet 1.5.2019 voimaan tulleeseen, virtuaalivaluutan tarjoajia koskevaan lainsäädäntöön. Tiedustelut ovat liittyneet esimerkiksi uusien virtuaalivaluuttojen liikkeeseenlaskemiseen, rekisteröintiprosessin vaatimuksiin ja kestoon sekä ulkomaisten virtuaalivaluuttatoimijoiden edellytyksiin hakea rekisteröintiä Suomesta. Lisäksi kysymyksiä on esitetty myös mahdollisista, vasta suunnitteilla olevista toimialueen sääntelymuutoksista.

Kysytyimmät aihealueet ovat vaihdelleet jonkin verran vuosittain, mutta maksamisen murros ja PSD2-liitännäiset kysymykset ovat pysyneet ylivoimaisesti kysytyimpänä kysymysryhmänä koko HelpDeskin olemassaolon ajan.

Haasteet

Finanssialalle pyrkivien uusien palveluntarjoajien osaaminen teknologiaratkaisuissa ja sovelluskehityksessä on maailmanluokkaa, mutta toimijoiden sääntelyosaamisessa olisi lähes säännönmukaisesti kehityksen varaa. Finanssiala on raskaasti säännelty ala, jolla toimiminen vaatii palveluntarjoajalta osaamista ja kykyä tunnistaa toimintaansa sovellettava sääntely, toimia sääntelyn mukaisesti sekä näiden lisäksi myös kykyä seurata toimialan sääntelyssä tapahtuvia muutoksia. Pelkkä hakemusprosessin läpäiseminen ei riitä, vaan Finanssivalvonnan on varmistuttava, että palveluntarjoajalla on tosiasiallinen kyky toimia sääntelyn vaatimusten mukaan myös myöhemmin, toimintaa harjoittaessaan.

Neuvonnalle olisi suurempi tarve kuin mihin pystymme nykyisillä resursseillamme vastaamaan. HelpDes- kille esitetyt kysymykset ovat monesti yksityiskohtaisia ja tulkinnanvaraisia, minkä lisäksi myös yrityksen suunniteltu toimintamalli saattaa muuttua lennosta, jolloin asiaa joudutaan uudelleenarvioimaan. Olemme palautteen perusteella muuttaneet HelpDeskin toimintamallia siten, että toimiluvan tai rekiste- röinnin hakuprosessia suunnittelevalle palveluntarjoajalle pystytään tarvittaessa tarjoamaan kaksi henki- lökohtaista tapaamista aiemman yhden tapaamisen sijaan. Tapaamisiin odotetaan toimijalta konkreet- tista agendaa ja kysymysrunkoa.

Hämmennystä ovat aiheuttaneet myös tilanteet, joissa toimija on havahtunut ottamaan yhteyttä Finanssi- valvontaan vasta siinä vaiheessa, kun suunnitelmat ovat jo pitkällä ja rahoitusta on jo saatu useista läh- teistä. Tässä vaiheessa annettu tieto siitä, ettei suunniteltu toimintamalli ole sääntelyn puitteissa mahdol- linen taikka arvio hakuprosessin kestosta ja sen vaatimuksista herättävät yllätystä. Monet aloittelevat fi- nanssialan yritykset kertovat saaneensa tiedon Innovaatio-HelpDeskin olemassaolosta alan vakiintu- neilta toimijoilta, joiden kanssa ovat pyrkineet yhteistyöhön. On erittäin toivottavaa, että finanssialalle pyrkivät palveluntarjoajat ovat jo suunnitelmiensa alkuvaiheessa yhteydessä Finanssivalvontaan. Tämä auttaisi palveluntarjoajia jo varhaisessa vaiheessa hahmottamaan finanssialan sääntelykehikkoa ja mah- dollista toimilupien tai rekisteröintien tarvetta.

Joistakin Innovaatio-HelpDeskille esitetyistä kysymyksistä on selkeästi havaittavissa, että saman sisältöi- nen viesti on lähetetty useille eurooppalaisille finanssivalvojille tarkoituksena löytää se viranomainen, jonka luona rekisteröinti- tai toimilupaprosessi etenisi nopeimmin ja pienimmillä kustannuksilla. Trendinä toimilupien "shoppailu" on finanssivalvojen näkökannalta huolestuttava.

Aika ajoin Innovaatio-HelpDeskin palveluita hyödyntäisivät mieluusti myös liikkeenjohdon konsultit ja asi- anajat hoitaessaan asiakastapauksiaan. HelpDeskin tarkempi neuvonta on kuitenkin suunnattu nimen- omaan yrityksille, jotka haluavat kysyä omaa toimintaansa koskevasta sääntelystä, ei varsinaisesti liik- keenjohdon neuvonantajille.

Mitä valvoja on oppinut HelpDesk-työstä?

Innovaatio-HelpDeskin työ on myös valvojan näkökulmasta erittäin hyödyllistä. Yhteydenottojen kautta havaitaan nousevia trendejä, joiden pohjalta Finanssivalvonnalla on mahdollisuus osaltaan kohdentaa omia resurssejaan ja tarvittaessa myös reagoida nopeasti polttaviin kysymyksiin esimerkiksi tietylle val- vottavaryhmälle tai toimialalle suunnattavalla ohjeistuksella.

Kotimainen yhteistyö

Finanssivalvonnan Innovaatio-HelpDeskin kontaktihenkilöt työskentelevät finanssialan innovaatioiden parissa aktiivisesti myös muiden kanavien kautta, pitäen yllä hyvää keskusteluyhteyttä alan keskeisim- piin yhdistyksiin, muihin viranomaisiin sekä yliopistoihin ja korkeakouluihin.

Osallistumme aktiivisesti lainsäädännön valmisteluun ja viranomaisten yhteistyöryhmiin. Tarjoamme säännöllisesti haastatteluaikoja opiskelijoiden graduja ja opinnäytetöitä varten. Suurin osa vuonna 2019 kommentoimistamme opinnäytetöistä on liittynyt maksupalvelukentän murrokseen sekä virtuaalivaluut- toja sivuaviin aiheisiin.

Käymme myös fintech-alan tapahtumissa, seminaareissa ja oppilaitoksissa puhumassa. Perinteenämme on lisäksi ollut järjestää vuosittain Slush-viikolla Finanssivalvonnan Slush Side Event, joka on yleisölle avoin tapahtuma. Tilaisuuden aiheeksi valitaan jokin ajankohtainen finanssialan innovaatioihin liittyvä

teema. Teemoina ovat olleet virtuaalivaluutan tarjoajia koskeva lainsäädäntökehikko, PSD2 sekä viimeimpänä, datan asianmukainen käyttäminen finanssialalla.

Olemme lisäksi pitäneet yllä PSD2-seurantaryhmää, jonka kautta alan toimijat voivat säännöllisesti tavoittaa valvojan maksupalveluihin liittyvissä kysymyksissä. Kokoontumisissa on mahdollista keskustella ajankohtaisista kysymyksistä ja neuvoa keskitetysti alan toimijoita.

Kansainvälinen yhteistyö

Innovaatio-HelpDeskin kontaktihenkilöt osallistuvat aktiivisesti kansainväliseen finanssialan innovaatioita koskevaan yhteistyöhön niin Euroopan tasolla, kuin maailmanlaajuisestikin finanssivalvojen yhteistyöryhmien kautta. Finanssivalvonta on Euroopan tasolla innovaatioasioissa monessakin suhteessa sellainen valvoja, jonka kokemuksista ollaan muiden maiden viranomaisissa kiinnostuneita. Olemme saaneet valvojakollegoilta kysymyksiä esimerkiksi virtuaalivaluutan tarjoamista ja joukkorahoituksen välittämistä koskevista kansallisista laeistamme.

Alla muutamia työryhmiä, joiden toimintaan osallistumme aktiivisesti:

- ❖ Euroopan komissio
European Forum for Innovation Facilitators
- ❖ Euroopan pankkiviranomainen (EBA)
Osallistumme aktiivisesti useampaan EBA:n työryhmään, joissa käsitellään pankki- ja maksupalvelusektorin innovaatioita sekä virtuaalivaluuttoihin liittyviä kysymyksiä.
- ❖ Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA)
EIOPA InsurTech Task Force
- ❖ Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA)
ESMA Financial Innovation Standing Committee

Tulevaisuus

Innovaatio-HelpDesk tulee jatkossakin toimimaan helposti lähestyttävänä kontaktipisteenä fintech- ja innovaatioasioissa. Työn suurimpana haasteena on koko HelpDeskin olemassaolon ajan ollut yhtä kasvava kysynnän tarve – kysyntää neuvontapalveluille on säännönmukaisesti ollut enemmän kuin Finanssivalvonnalla on ollut mahdollisuutta tarjota.

Säännöllisin väliajoin puheeksi nousee regulatory sandbox -toimintamallin toteuttaminen Suomessa. Sandbox-mallin toteuttamisesta keskusteltaessa huomioon tulisi ottaa Finanssivalvonnan nykyisen rahoitusmallin rakenne, joka asettaa omat reunaehdonsa sandboxin toteuttamiselle. Niissä lähialueidemme valvoissa joissa sandbox on otettu käyttöön, on taustalla ollut poliittinen päätös ja valvojan innovaatiotoimintaan korvamerkitty erillisrahoitus.

Lisätietoja

- ❖ Innovaatio-HelpDeskin yhteystiedot: Innovaatio-HelpDesk@fiva.fi
- ❖ [Joint ESA Report on Regulatory Sandboxes and Innovation Hubs](#)